

Sygn. akt I ACa 450/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wincenty Ślawnski
Sędziowie:	SSA Anna Beniak SSO del. Marta Witoszyńska (spraw.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S. i J. S.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 29 stycznia 2013 r.

sygn. akt I C 690/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów A. S. i J. S. kwoty po 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 450/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Płocku w sprawie z powództwa A. S. i J. S. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W. o zadośćuczynienie - w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. S. kwotę 60.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 marca 2012r. do dnia zapłaty; w punkcie 2. w pozostałej części oddalił powództwo A. S.; w punkcie 3. tytułem zwrotu kosztów procesu zasądził od pozwanego na rzecz powódki A. S. kwotę 2.558,50 zł; w punkcie 4. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w

Płocku kwotę 2.250 zł tytułem zwrotu części nie uiszczonych opłat od pozwu A. S.; w punkcie 5. zasądził od pozwanego na rzecz powoda J. S. kwotę 55.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 24 marca 2012r. do dnia zapłaty; w punkcie 6. w pozostałej części oddalił powództwo J. S.; w punkcie 7. tytułem zwrotu kosztów procesu zasądził od pozwanego na rzecz powoda J. S. kwotę 2.064,46 zł; w punkcie 8. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Płocku kwotę 2.070 zł tytułem zwrotu części nie uiszczonych opłat od pozwu J. S..

Sąd Okręgowy ustalił, że w wyniku wypadku komunikacyjnego, który miał miejsce w dniu (...), śmierć poniosła M. S.. Właściciel samochodu ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej w (...) Spółce Akcyjnej w W.. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Przasnyszu z 20 września 2004 r., kierująca pojazdem B. G. została uznana za winną powyższego wypadku.

W okresie bezpośrednio poprzedzającym zdarzenie M. S. wychowywała się w pełnej rodzinie. Mieszkała z rodzicami A. i J. S. oraz młodszymi siostrami: K., która miała wówczas 19 lat i 12 - letnią M.. M. S. była panną, planowała wspólną przyszłość z A. K., który zginął razem z nią w wypadku. Zamierzała od października podjąć studia i jednocześnie pracować. M. S. była czułą i rodzinną osobą, opiekowała się młodszymi siostrami, rodzice mogli na nią liczyć także w pracach domowych. Miała bardzo dobry kontakt z matką, była otwarta, stanowiły dla siebie oparcie.

Po pogrzebie córki powódka zażywała leki na uspokojenie. Musiała nadal opiekować się młodszą córką, więc starała się w miarę normalnie funkcjonować. Okres traumy wywołanej nagłą śmiercią dziecka trwał w jej przypadku około pięciu lat. Do dzisiaj jednak prawie codziennie chodzi na cmentarz, odczuwa pustkę i żal. Wraca myślami do wypadku, w którym zginęła córka, co wywołuje u niej poczucie krzywdy. J. S. na stres spowodowany śmiercią córki reagował bezsennością, zaczął więcej palić (ok. 40 papierosów dziennie). Starał się nie okazywać emocji, przeżywał ból wewnętrznie. Nie załamał się tak jak żona. Najcięższy okres żałoby po śmierci dziecka przeżywał przez trzy do pięciu lat. Powodowie liczyli na to, że po skończeniu studiów i założeniu rodziny M. zostanie z nimi w domu.

A. S. utrzymuje się z zasiłku dla bezrobotnych, który wynosi 740 zł. J. S. pracuje obecnie w urzędzie gminy i zarabia 1.900 zł miesięcznie. Posiadają majątek w postaci nieruchomości położonej w D., zabudowanej domem mieszkalnym o powierzchni 118 m². Córki powodów mieszkają w W., z tym że starsza z nich pracuje, a młodszą studiuje. M. S. i J. S., korzystając z usług (...) Spółki Akcyjnej w L., zwrócili się do (...) Spółki Akcyjnej w W. o wypłatę zadośćuczynienia w wysokości 140.000 zł na rzecz każdego z nich. Ubezpieczyciel odmówił wypłaty.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie Sąd uznał za bezsporny jako ustalony na podstawie dokumentów.

Sąd Okręgowy wskazał, że roszczenie powodów zostało oparte na treść art.448 kc w zw. z art.23 kc. Żądanie zadośćuczynienia Sąd uznał za uzasadnione.

W uzasadnieniu przedstawiono dotychczasową linię orzeczniczą poprzedzającą wejście w życie w dniu 3 sierpnia 2008 r. zmienionego (przez dodanie § 4) przepisu art. 446 kc, zgodnie z którym sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego, którego śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Sąd I instancji wskazał, że poprzednio obowiązujący stan prawny nie dawał tak wyraźnej podstawy do przyznania członkom rodziny zmarłego zadośćuczynienia. Przyjmowano zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, że brak w kodeksie cywilnym odpowiednika art. 166 kc, który stanowił podstawę roszczenia o zadośćuczynienie, oznaczał wykluczenie możliwości uwzględnienia tego rodzaju żądania. Sąd I instancji wskazał nadto, że nie oznacza to jednak, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie dostrzegano potrzeby naprawienia krzywdy wyrządzonej członkom rodziny zmarłego. W wielu orzeczeniach łagodząco dotychczasową restrykcyjną linię orzecznictwa poprzez stosowanie art. 446 § 3 kc dla naprawienia także szkody niematerialnej. Wskazywano także, iż art. 446 § 3 kc stanowi podstawę do żądania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego, jakim jest relacja ze zmarłym najbliższym członkiem rodziny (por. wyrok z dnia 6 lutego 2008 r., II CSK 459/07, nie publ.). Po wejściu w życie z dniem 23 sierpnia 1996 r. art. 448 kc uznano w wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 (nie publ.), że ten właśnie przepis, a nie art. 446 § 3 kc, stanowi podstawę ochrony odrębnego dobra osobistego, jaką jest bliska relacja pomiędzy zmarłym a osobą mu najbliższą. Dodanie § 4 do art. 446 k.c. wywołało wątpliwości, co do relacji tego przepisu i art. 448 k.c. Sąd Okręgowy podniósł, że wątpliwości

te wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010 r., III CZP 76/10 (Biul. SN 2010, nr 10, s. 11, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 142), w której uznał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Sąd Najwyższy wskazał, że art. 446 § 4 kc znajduje zastosowanie wyłącznie do sytuacji, w której czyn niedozwolony popełniony został po dniu 3 sierpnia 2008 r. Przepis ten nie uchylił art. 448 kc, jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny. Stanowisko to potwierdzone zostało w wyrokach Sądu Najwyższego z 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10 (OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 44) oraz z 11 maja 2011 r., I CSK 521/10 (nie publ).

Sąd I instancji wskazał, że nie podziela poglądu prezentowanego przez stronę pozwaną, w świetle którego treść art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (w brzmieniu obowiązującym przed 11 lutego 2012r.) wykluczała odpowiedzialność ubezpieczyciela za roszczenia z tytułu ochrony dóbr osobistych. Skoro na gruncie tego przepisu posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, taka jest bowiem w ogóle istota ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej i ani z przepisów ustawy, ani z umowy nie wynika, by odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej, wywołane śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą on sam ponosi odpowiedzialność, była wyłączona. Takie wyłączenie musiałoby być wyraźne, (por. uchwała Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2012r. w sprawie III CZP 93/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 6 września 2012r. I ACa 739/12, LEX 123205)

Sąd Okręgowy podniósł, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Prawie zawsze utrata dziecka stanowi dla jego rodziców przeżycie o charakterze traumatycznym. Nie tylko powoduje poczucie smutku i osamotnienia, ale również pozbawia ich nadziei na przyszłość, jaką zazwyczaj wiąże się z dziećmi. W przypadku powodów ból, żal i cierpienie po stracie córki występują do dzisiaj, mimo, że od wypadku powodującego zgon M. S. upłynęło już wiele lat. Powódka zdecydowanie gorzej niż jej mąż radzi sobie z tą sytuacją. Do dzisiaj rozpamiętuje tragedię, jaka wydarzyła się w ich rodzinie. J. S. również cierpi po stracie dziecka, ale mimo wszystko lepiej sobie radzi z tym problemem. W związku z tym, Sąd uznał, że stosowną sumą tytułem zadośćuczynienia będzie w przypadku A. S. 60.000 zł, zaś w przypadku J. S. - 55.000 zł. Żądanie zapłaty na poziomie 80.000 zł istotnie należy ocenić jako nieco wygórowane. Element śmierci najbliższych jest wpisany w życie człowieka, jest zdarzeniem, które na pewno nastąpi. Zadośćuczynienie w tym wypadku ma na celu zrekompensowanie krzywd wywołanych nieoczekiwanym i przedwczesnym zgonem bliskiej osoby. Zadośćuczynienie pieniężne ma w tym wypadku złagodzić nagłą i niespodziewaną stratę dziecka, a nie sam fakt śmierci, w związku z tym wysokość kwoty z tego tytułu powinna być odpowiednio miarkowana. Sąd wziął pod uwagę także sytuację osobistą i materialną powodów, która nie odbiega od przeciętnej polskiej rodziny.

Odsetki ustawowe zasądzono od 24 marca 2012 r., stosując art. 481 kc i art. 817 § 1 kc. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone ubezpieczycielowi 23 lutego 2012 r., termin spełnienia świadczenia upłynął zatem 23 marca 2012 r., a odsetki za opóźnienie biegną od następnego dnia, tj. od 24 marca 2012 r.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik (art. 98 kpc). A. S. wygrała proces w 75% (60.000 zł/80.000 zł). Poniosła następujące koszty: 1.000 zł (część opłaty od pozwu po uzyskaniu częściowego zwolnienia od kosztów), 3.600 zł (wynagrodzenie radcy prawnego) i 17 zł (opłata skarbową od pełnomocnictwa), razem: 4.617 zł. Pozwany powinien zwrócić jej 3.462,75 zł (4.617 zł x 75%). Natomiast pozwany poniosł koszty zastępstwa procesowego 3.600 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł. Powódka jest mu winna 904,25 zł (3.617 zł x 25%). Po potrąceniu należało zasądzić od strony pozwanej na rzecz powodowej 2.558,50 zł.

W analogiczny sposób przedstawia się wyliczenie kosztów procesu na rzecz J. S., który wygrał spór w 69% (55.000 zł/80.000 zł), mianowicie: $1.000 \text{ zł} + 3.600 \text{ zł} + 17 \text{ zł} = 4.617 \text{ zł} \times 69\% = 3.185,73 \text{ zł}$ (należność na rzecz powoda), $3.600 \text{ zł} + 17 \text{ zł} = 3.617 \text{ zł} \times 31\% = 1.121,27 \text{ zł}$ (należność na rzecz pozwanego), po potrąceniu należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda 2.064,46 zł (3.185,73 zł-1.121,27 zł).

Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 27 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Okręgowego w Płocku od (...) S.A. kwotę 2.250 zł tytułem brakującej części opłaty od pozwu A. S.. Opłata stosunkowa od pozwu o zapłatę 80.000 zł wynosi 4.000 zł. Powódka uiściła 1.000 zł, zaś z pozostałej kwoty 3.000 zł pozwany powinien uiścić 75%, czyli 2.250 zł. Natomiast tytułem zwrotu niewiszczony części opłaty od pozwu J. S. należało pobrać od pozwanego 2.070 zł, tj. $3.000 \text{ zł} \times 69\%$.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył pozwany zaskarżając go w całości, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art.24 kc i art.448 kc oraz art.34 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, przez zasądzenie zadośćuczynienia na rzecz powodów w łącznej kwocie 115000 zł, w tym na rzecz A. S. w kwocie 60000 zł i J. S. 55000 zł. Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództw w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik strony powodowej wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Apelacja pozwanego sprowadza się do zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego art.24 kc i art.448 kc oraz art.34 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Apelujący na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy podważa przyjętą podstawę roszczenia strony powodowej dochodzenia zadośćuczynienia na rzecz powodów z powodu śmierci córki w postaci art. art.24 kc i art.448 kc. Bezsprzeczne jest, że zdarzenie będące podstawą dochodzonego roszczenia miało miejsce przed wejściem w życie art.446§4 kc, który przewiduje, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego, którego śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Poprzednio obowiązujący stan prawny nie przewidywał wprost podstawy do przyznania członkom rodziny zmarłego zadośćuczynienia. Słusznie, w ocenie Sądu Apelującego, Sąd I instancji odwołał się w stanie faktycznym sprawy do orzecznictwa Sądu Najwyższego, z którego wynika, że dostrzegano potrzebę naprawienia krzywdy wyrządzonej członkom rodziny zmarłego. Jako podstawę wskazywano art. 446 § 3 kc dla naprawienia także szkody niematerialnej, uznając, że stanowi podstawę do żądania zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego, jakim jest relacja ze zmarłym najbliższym członkiem rodziny. Następnie za taką podstawę został uznany przepis art. 448 kc. Na gruncie tego przepisu ochronie podlegało odrębne dobro osobiste, jaką jest bliska relacja pomiędzy zmarłym a osobą mu najbliższą (por. wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09 nie publ.). Sąd Apelacyjny podzielił za Sądem I instancji również pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010 r., III CZP 76/10 (Biul. SN 2010, nr 10, s. 11, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 142), w której wskazano, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Stanowisko, że przepis art. 446 § 4 k.c nie uchylił art. 448 k.c., jego dodanie było natomiast wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia do

najbliższych członków rodziny, jako przekonujące słusznie znalazło odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu przez Sąd I instancji niniejszej sprawy. Ponadto w uchwale z dnia 13 lipca 2011r. III CZP 32/11 Sąd Najwyższy wskazał, że sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 kc w związku z art.24§1 kc, także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że źródłem krzywdy jest czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną osobom bliskim zmarłego jest naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych.

Katalog dóbr osobistych określony art.23 kc ma charakter otwarty. Słusznie strona powoda w odpowiedzi na apelację zwraca uwagę na wypracowane w orzecznictwie i piśmiennictwie, że ochroną wynikającą z art.23 kc i art.24 kc objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości o charakterze niematerialnym, związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które uznane są w życiu społecznym za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W ocenie Sądu Apelacyjnego, należy zatem podzielić w całości argumentację Sądu I instancji, że utrata osoby bliskiej stanowi naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej i podlega ochronie na gruncie art.448 kc w zw. art.24 kc. Prawidłowym było zatem uznanie powództwa co do zasady.

Odnosząc się do zarzutu apelującego naruszenia art.34 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, to należy podnieść, że treść tego przepisu nie wyłącza odpowiedzialności ubezpieczyciela w stanie faktycznym niniejszej sprawy. Podzielić należy argumentację Sądu I instancji także w tej kwestii. Z przepisu tego wynika obowiązek posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem do odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu, której następstwem jest między innymi śmierć. Śmierć osoby bliskiej może natomiast prowadzić do naruszenia dobra osobistego w postaci utraty więzi rodzinnej, która podlega ochronie na gruncie art.448 kc w zw. z art.24 kc. Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ma charakter pochodny, tak co do zasady jak i granic, do odpowiedzialności posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem. Skoro zatem ubezpieczający albo osoba na rzecz, której umowa została zawarta, ponoszą odpowiedzialność na gruncie art.448 kc, to również ubezpieczyciel obowiązany jest przejąć ten obowiązek (por. uchwała SN z dnia 20 grudnia 2012r., III CZP93/12).

Uznając zatem za bezzasadne zarzuty strony pozwanej, podważające zasadę odpowiedzialności pozwanego, należy także stwierdzić, że wysokość przyznanego na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienia nie budzi zastrzeżeń.

Kwota zadośćuczynienia winna być tak oznaczona, by uwzględniała panujące stosunki społeczno-ekonomiczne i rozmiar cierpień z powodu utraty osoby najbliższej. Powinna nadto zmierzać do zrekompensovania krzywdy powstałej na skutek naruszenia prawa do życia w rodzinie. Istotnym jest dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia ocena relacji między osobą zmarłą i osobą bliską. Sąd Okręgowy przedstawił szczegółową argumentację, co do aspektów decydujących o rozmiarze krzywdy każdego z powodów w związku ze śmiercią córki, przy czym uwzględnił pewną odmienną przeżywania traumy z powodu śmierci dziecka przez powódkę A. S. i powoda J. S.. W ocenie Sadu Apelacyjnego, zasądzone kwoty zadośćuczynienia jako mające zrekompensovować krzywdę każdego z powodów wywołaną przedwczesną i nieoczekiwaną śmiercią córki, są adekwatne do rozmiarów tej krzywdy. Nie stanowią kwot rażąco wygórowanych, a tylko w takiej sytuacji, stosownie do stanowiska utrwalonego w orzecznictwie, podlegałyby modyfikacji. Zasądzone kwoty zadośćuczynienia uwzględniają zarówno sytuację osobistą i materialną powodów, jak i nie odbiegają od panujących stosunków społeczno-ekonomicznych.

Mając na względzie powyżej przedstawioną argumentację Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną a to na podstawie art.385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art.98 kpc. Koszty te objęły koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz każdego z powodów, ustalone stosownie do § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490).